

TAIPALSAARI Päiviö Kaavamuutosalueen muinaisjäännösinventointi 2015

Ville Laakso
Timo Sepänmaa

Tilaja: Lappeenrannan kaupunki

Sisältö

Perustiedot	2
Vanhat kartat	3
Yleiskartta	4
Inventointi	4
Tulos	5
Lähteet	5
Muinaisjännökset	6
1 TAIPALSAARI PÄIVIÖSAARI 1	6
2 TAIPALSAARI PÄIVIÖSAARI 2	8

Kansikuva: Päiviösaaren länsilaidan hiekkaisa tasamaata luoteesta kuvattuna.

Perustiedot

- Alue:* Taipalsaari, Saimaan eteläosassa, Taipalsaaren kirkosta noin 10 km koilliseen sijaitsevan Päiviösaaren lounaisosa.
- Tarkoitus:* Selvittää, sijaitseeko kaavamuutosalueelta kiinteitä muinaisjännöksiä tai muita suojeltavaksi katsottavia kulttuurihistoriallisia jäännöksiä.
- Työaika:* 12.6.2015
- Kustantaja:* Lappeenrannan kaupunki
- Aiemmat tutkimukset:* ei tiedossa
- Tekijät:* Mikroliitti Oy, Ville Laakso ja Timo Sepänmaa
- Tulokset:* Inventointialueelta ei tunnettu muinaisjännöksiä. Inventoinnissa havaittiin rökkiöitä (ilmeisesti kaskeamiseen liittyviä) kahdella alueella yhteensä 3 kpl, joita on pidettävä kiinteinä muinaisjännöksinä.

Inventointialue on merkitty punaisella renkaalla.

Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa (Euref). Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta kesältä 2015 ellei toisin mainittu. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat digitaalisia. Valokuvat ovat tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä. Kuvaajat: Ville Laakso ja Timo Sepänmaa. **Kohteiden numerointi on epävirallinen, vain tämän raportin karttaviihteiksi.**

Vanhat kartat

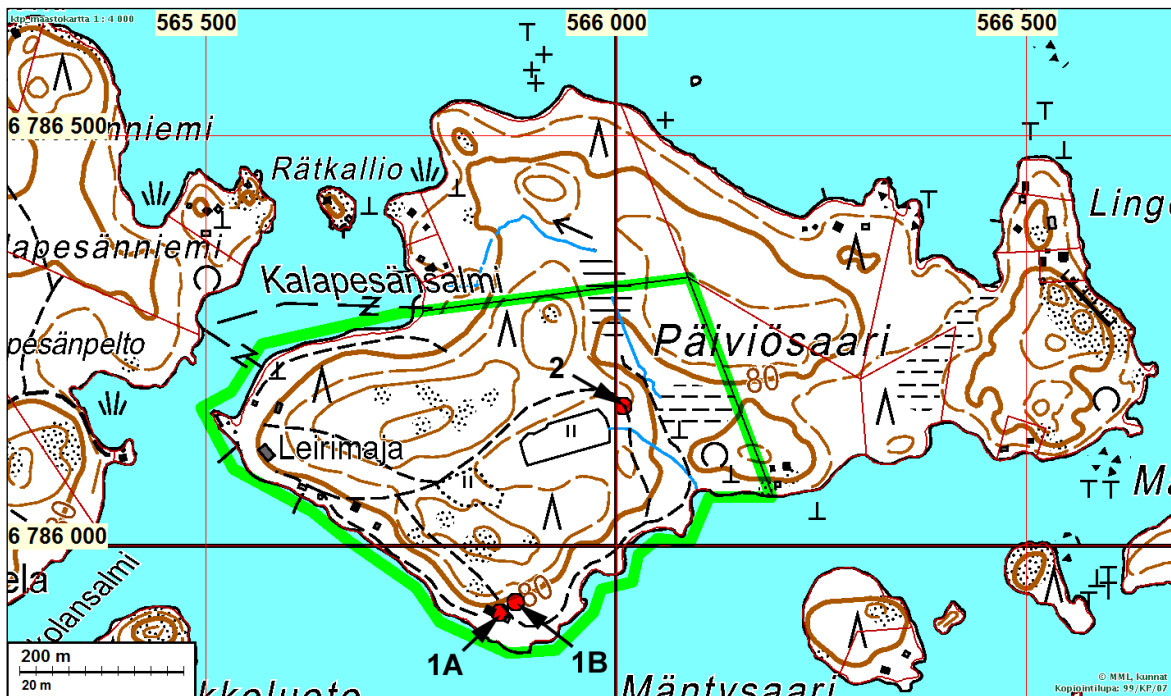

Päiviösaari (vihreän ympyrän sisällä) vuoden 1805 Viipurin läänin kartassa (Aflidne Excellencen grefve Steinheils Karta öfver Wiborgs län 1805). Lähin asutus on merkitty (punaisella) mantereelle Saikonkylään.

Vuoden 1843 pitäjänkartalla Päiviösaarelle on merkitty vain metsää, kalliota ja niittyä.

Yleiskartta

Nyt tutkittu kaava-alue rajattu vihreällä viivalla. Muinaisjäännökset merkitty punaisilla palloilla ja numeroitu raportin kohdenumerolla.

Inventointi

Lappeenrannan kaupunki suunnittelee osayleiskaavan muutosta omistamalleen, Taipalsaaren kunnassa sijaitsevalle Päiviö-nimiselle tilalle. Tila sijaitsee Saimaan Päiviösaarella, noin 12 kilometriä Taipalsaaren keskustasta koilliseen. Tilan kokonaispinta-ala on 16,5 hehtaaria; rantaviivaa on noin 1200 metriä.

Kaavamuutokseen liittyen Museovirasto edellytti, että rakentamiseen osoitettavilla alueilla on tehtävä arkeologinen inventointi, jossa selvitetään sijaitseeko alueella ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä tai muuta arkeologista kulttuuriperintöä. Lappeenrannan kaupunki tilasi inventoinnin Mikromiitti Oy:ltä. Inventoinnin maastotyöt tehtiin 12.6.2015 hyvien havainto-olojen vallitessa.

Päiviösaaren pituus on 1,1 km (suunnassa itä–länsi) ja leveys 0,6 km (pohjoinen–etelä). Saari on korkeussuhteiltaan varsin vaihteleva (välillä 76–90 m). Hankealue sijaitsee saaren mantee-reenpuoleisessa länsiosassa kattaen saaren pinta-alasta hieman alle puolet. Sillä on jonkin verran pienialaisia kalliopaljastumia, mutta suurin osa pinnasta on moreenia. Korkeustasot kaava-alueella vaihtelevat pääosin 76-85 m välillä ja vain pari korkeinta huippua nousee pienellä alalla 90 m tasolle. Saaren länsikärki on hiekkamaata; keskiosassa on jonkin verran savea ja muita hienojakoisia maalajeja.

Muinais-Saimaan korkein rantataso on alueella n. 81,5 m, siten noin 82 m ja n. 78 m korkeustason väliltä voi periaatteessa löytää rantasidonnoisia, esihistoriallisia muinaisjäännöksiä. Hankealueelta ei ennen inventointia tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä. Alue oli arvioitavissa potentiaaliseksi ajatellen erityisesti historiallisen ajan elinkeinohistoriallisia jäännöksiä (esimerkiksi hiili- tai tervahaudat tai viljelyröykkiöt). Esihistoriallista pyyntikulttuurien tai rautakauden asutus-

ta ajatellen Päiviösaari on varsin pieni ja sijainnut suhteellisen suojattomalla Suur-Saimaan osalla. Tällaistenkaan kohteiden sijaintia alueella ei kuitenkaan voi sulkea pois.

Vanhojen karttojen perusteella Päiviösaarella ei ole historiallisena aikana ollut kiinteää asutusta tai sellaiseen liittyvää elinkeinohistoriallista toimintaa (esim. peltoja; ks. Aflidne Excellencen grefve Steinheils Karta öfver Wiborgs län 1805; Pitäjänkartta 1843).

Inventointia valmisteltaessa selvitettiin aikaisemmat tiedot seudun muinaisjäänöksistä ja asutushistoriasta. Topografiaan perehdyttiin erityyppisten kartta-aineistojen avulla. Lisäksi tutkittiin Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineisto, jota oli käytettävissä ainoastaan alueen eteläisimmästä osasta (karttalehti M5132F4) – siinä ei havaittu viitteitä muinaisjäänöksistä.

Maastotöissä noudatettiin normaaleja arkeologisen inventoinnin menetelmiä. Koko hankealue tarkastettiin silmämääräisesti. Potentiaalisiksi arvioiduille paikoille tehtiin koekuoppia maanpinnalle näkymättömien muinaisjäänösten löytämiseksi.

Tulos

Inventoidulta alueelta ei tunnettu ennestään muinaisjäänöksiä. Inventoinnissa havaittiin raivausröykkiöitä (ilmeisesti kaskeamiseen liittyviä) kahdessa eri paikassa yhteensä 3 kpl. Nämä röykkiöt on katsottava kiinteiksi muinaisjäänöksiksi.

29.6.2015

Ville Laakso
Timo Sepänmaa

Lähteet

Aflidne Excellencen grefve Steinheils Karta öfver Wiborgs län 1805. Yleiskartta 124, Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1843. *Karttalehti 3134 08 Taipalsaari*. Pitäjänkartasto, Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, Kansallisarkisto.

Muinaisjäännös

1 TAIPALSAARI PÄIVIÖSAARI 1

Mjtunnus: (uusi kohde)
 Rauh.lk: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: maatalous: röykkiö

Koordin: N: 6785 918 E: 565 859 Z: 79
 P: 6788 765 I: 3566 056

Tutkijat: Laakso & Sepänmaa 2015 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Taipalsaaren kirkosta 10 km koilliseen.

Huomiot: Sepänmaa 2015:
 Päiviönsaaren eteläosassa olevalla niemekkeellä on kaksi röykkiötä, alakohteet 1 A ja 1 B.

Alakohde 1 A: (koordinaatit yllä) sijaitsee yhden Päiviösaaren leirikeskukseen liittyvän mökin koilliskulmalta noin 4–10 m itään. Kyseessä on noin 6 x 4 m:n laajuinen röykkiö, muodoltaan melko tasasivuinen. Sen pohjoislaita rajautuu suorana rivinä 0,5–1 metrin kokoisia kiviä, myös muut reunat rajautuvat suurehkojen, noin 0,5 m kivien rajaamana. Keskiosa on täytetty halkaisijaltaan 5–30 cm:n kokoisilla kivillä ja hiekan sekaisella maalla. Röykkiö on melko tasalakinen, korkeudeltaan korkeintaan 40 cm ja loivasti kaakkoon viettävässä rinteessä, osittain maa-, osittain kalliopohjalla. Ympäristö on mökkien pihamaata, maaperä pääasiassa moreenia.

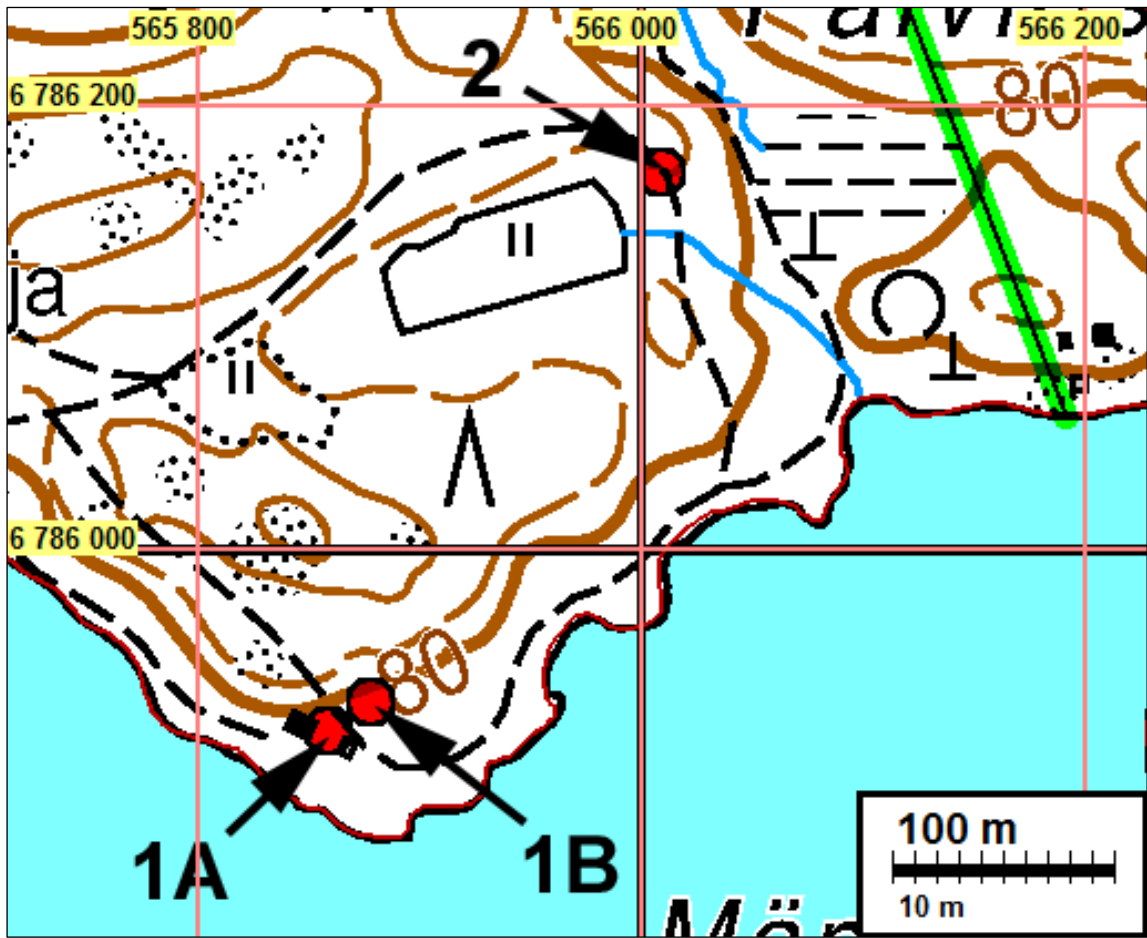
Rakenteeltaan röykkiö muistuttaa enemmän rautakautista hautaröykkiötä kuin historiallisen ajan kaski- tai pellonraivausröykkiötä. Paikka on tosin epätodennäköinen hautaröykkiölle.

Alakohde 1 B: (N 6785 931 E 565 878, Z: 79): Paikalla on rinteessä suureksi osaksi kiven päälle tehty kivikasa, halkaisijaltaan 2,5 m, korkeudeltaan noin 25 cm. Ympäristö on mäntyvaltaista moreenimaastoa, pihapiirin pohjoislaitaa. Ilmeisesti kaskiröykkiö.

Alakohde 1 A. Röykkiön pohjoiskoillislaitaa. Kuvattu koilliseen.

Alakohde 1 A. Röykkiö kuvattuna kaakosta. Etualan kiveys on kallion päällä. Röykkiö jatkuu kuvan keskellä olevien pienten puiden alta taka-alalle, taustalla näkyvän mökin oikeanpuoleisen kulman suuntaan.

Alakohde 1 B. Raivausröykkiö, ilmeisesti kaskiröykkiö, Kuvattu luoteeseen.

2 TAIPALSAARI PÄIVIÖSAARI 2

Mjtunnus: uusi kohde
 Rauh.lk: kiinteä muinaisjäänös
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: maatalous: röykkiö

Koordin: N: 6786 170 E: 566 009 Z: 82 ±1 m
 P: 6789 017 I: 3566 206

Tutkijat: Laakso & Sepänmaa 2015 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Taipalsaaren kirkosta 10,3 km koilliseen.

Huomiot: Laakso 2015:

Tasaisessa kuusimetsässä, koordinaattipisteessä N 6786 170 E 566 009, todettiin röykkiö, jonka laajuus on 1,5 x 1 m ja korkeus 0,5 m. Se koostuu pelkistä kivistä, jotka ovat pyörityneitä. Sijainnin perusteella kyseessä on kaskiviljelyyn liittyvä raivausröykkiö.

Kartta edellisellä sivulla, siinä nro 2

Raivausröykkiö kohdassa N 6786 170 E 566 009. Lounaasta.

Liite, tarkastetut alueet

Koko tutkimusalue tutkittiin ja arvioitiin kokonaisuudessaan eri menetelmin. Tarkemmin maastossa tarkastettiin kartalla sinisellä korostuksella esitettyjä alueita.

